

L' ART DEL PAGÉS

Agencia técnica agrícola.

Faltant á Barcelona una *Agencia técnica agrícola* que s' ocupi de tot lo referent al art de la terra, L' ART DEL PAGÉS ha cregut omplir aqueix buyt (principalment entre sos subscriptors) obrint desde avuy en sas oficinas aquesta agencia que está intimament unida á la *Revista*.

Dita agencia s' ocupará de la organisació de las fincas ó hisendas, de las milloras en los cultius, del moviment de terras, d' aixecar planos, fer projectes de rego, conduccions d' ayguas, fàbricas d' oli, de farinas, etc. Construcció d' edificis, cellers, cuadras, etc. Analisarà vins, terras y primeras materias. Vendrà á comisió adobs, llevors, sofres, motors, bombas, màquinas agrícolas é industrials agrícolas. Se cuydará de treure patents d' invenció y d' introducció, de contestar las consultas que se li fassin, etc.

Nostres lectors nos coneixen fa ja molts anys y saben que cumplim lo que prometém. Com que la agencia que hem organisat conta ab bon personal, sabrém sostenirhi la formalitat que tenim acreditada en la *Revista*.

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

Vins artificials.

Com haviam indicat, avans d'ahir á la tarde tingué lloch la anunciada reunió en lo «Círcul del Noya» de Sant Sadurní, iniciada per lo «Centre Catalá» de la citada vila. Lo Sr. Alcalde obri la sessió fent elogis del indicat «Centre» per la manera com havia sapigut interpretar los desitjos de la comarca del Panadés en una cuestió tan important com la de combatre la fabricació de vins artificials.

A continuació D. Francisco X. Tobella prengué la paraula pera demostrar á la concurrència la gravetat de nostra vinicultura amensada de mort per las excessivas traficas que se cometen en nostres caldos, las quals acabarán ab la producció natural dels ceps; presentant com única mida salvadora pera evitar la total ruina del país vitícola, la creació de Sindicats de defensa en todas las comarcas productoras. Probá, además, los perjudicis que causa á la salut pública la elaboració de vins artificials, exitant lo zel dels allá reunits pera que coadjuvessin á la idea iniciada per lo «Centre Catalá de Sant Sadurní de Noya;» essent molt ben rebut y unánimement aprobat lo projecte ó bases pera la creació d' un «Sindicat de defensa vinícola del Panadés» presentat per lo Sr. Tobella. Acte seguit, lo President d' aquell «Centre» doná lectura de las personas de distintas poblacions que deuen formar la junta organizadora del Sindicat, las quals no dihéu, fins á tant que estiga completada.

Al Sr. Almirall (D.) Valentí se li encarregá que donés las gracias á la reunió, lo qual feu d' una manera molt apropiada é indicant que 'l catalanisme es prácticu, com ho probava l' acte que s' estava celebrant á iniciativa del «Centre Catalá» de Sant Sadurní, lo qual se posava á la vanguardia en la defensa dels interessos morals y materials de la comarca del Panadés, en un assumpto vital de tant interés pera aquella regió.

Presidiren l' acte, lo Sr. Alcalde d' aquella vila, lo Sr. Rector de la Parroquia y lo Sr. President del «Centre Catalá;» ocupant lloch de preferencia 'ls socis del mateix, del «Círcul del Noya», re-

presentants de la majoria dels pobles de la comarca del Panadés y de las Asociaciones agrícolas y económicas de nostre pays. La gran sala del indicat «Círcul» y las dependencias inmediatas estan plenas de gent, haventse'n tingut d'anar molta per no cábrehi. Pot, donchs, haber quedat satisfet l'entussista jovent del «Centre Catalá» de Sant Sadurní, al que felicitém per la bona acullida que ha tingut la seva idea en lo Panadés, lo qual prova l'acert d'escullirla, en lo precís moment en que mes necessaria se fá la Associació pera la defensa dels interessos comarcans, ahont radica, amenassats de mort per los traficants.

Esperém, donchs, la prompta organisació del primer Sindicat vinícola establert á Catalunya, aplegant pera 'l dia de la seva constitució definitiva, publicar los Estatuts perque s'haurá de regir, lo Concell y Juntas que 'l formarán y tot lo demés que puga interessar al pays en general.

Afegim nostres aplaudiments als que merescudament se tribu-
ren á tots los que contribuïren á tan entussista acte verificat en
Sant Sadurní de Noya 'l dijous últim.

De La Renaixensa.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Cultiu del saúquer.

(*Sambucus nigra L.*)

Veus aquí una planta que presta utilitats remarcables sens que exigisca son cultiu grans treballs.

Es un abret indígena sumament conegut, del qual s'emplea l'escorsa, las fullas, las flors y los fruyts.

Pertany lo saúquer á la familia de las caprifoliáceas y creix per totas parts.

Los caracters principals son l'escorsa arrugada y de color gris, fusta flonja, blanca y lleugera: fullas oposadas imparipinnadas d'un vert pronunciat y que exhalan olor virós desagradable.

Floreix en corymbos blanchs que donan resultat á uns fruyts ó bayas negres y suculentas plenas de such rogench y acidulat, contenint cada una tres grans ó llevors.

En tota mena de terrenos se cria bé lo saúch, menos en los que son sumament árits, pedregosos y sechs ab desmasia; veyentse n' obstant vegetar ab forsa y gallardía en los terrenos fértils y no desprovistos d' humitat que sempre l' hi agrada per mes que no ho necessiti.

Es arbre que atés las utilitats que reporta deuria esser objecte d' un cultiu preferent, y que plantantlo ab mes extensió en terrenos que no fosin superiors ni inferiors en calitat, no dubtem rendirian major producte que ab altre qualsevol cultiu en igual cubda ó capacitat de terreno.

La multiplicació d' aquest arbre es sumament senzilla. Pot ferse per medi dels numerosos rebrots que se reproduheixen á l' entorn del arbre ó bé per estaca ó branca, durant la tårdor.

Si se desitja cultivar lo saúquer per arbres grans, propis pera voltejar los márges ó boras dels camps y parets, será precis plantarlos á la distancia que se acostuma ab los arbres d' igual magnitud, requerint desde son principi una poda encaminada á no formar mes que una sola sóca de l' altura que 's vulga, d' ahont dehent sortir las branques que han de formar la gábia com en qualsevol altre classe d' arbre.

En nostre humil opinió, lo major producte que pot obtenirse ab lo saúquer, es plantarlo en una extensió de terreno en líneas á tot cuadro, mes ó menos espayosas, procurant conduhirlos á una forma mes aviat d' arbusto ó mata que convenientment encaminats per medi d' una poda especial los faria produhir abundancia de flors y fruyts com habem tingut ocasió d' observar diferentes vegadas.

A n' aquest objecte es necessari obrir clots ó valls d' uns dos pams de fondaria y altres dos d' amplaria, plantant en élls ó be 'ls rebrots arrelats arrancats ab previsió de la planta, ó en son defecte estacas de dos ó tres pams de llargas que s' enterran á la major profunditat possible pera que d' eixa manera puguin resistir millor las sequedats y ardors del sol, que d' altre manera podria ocasionar perjudicis á la nova planta avans que aquesta estés ben arraigada á la terra.

La distancia á que poden plantarse los saúquers en líneas es de deu á dotze pams uns dels altres, major ó menor segons la fertilitat de la terra que se'ls hi destini.

Fora bó que en habent acabat de plantarse las estacas se'ls hi pogués donar una regor á fi de que uneixi la terra y conservin humitat pera desenrotllarse.

Escasos son los treballs de conservació que requereix lo saúquer després de plantat, limitantse tan sols á una poda que mes deu servir pera extraure las brancas secas y malmesas quant se fa la recolecció de la flor ó dels fruits, tallar las brancas que 's encrehuen ó tenen mala direcció y mantenir al propi temps l' arbre en perfecte equilibri, y en estat de bona circulació pels ayres sempre indispensables pera la fecundació y maduresa dels fruits.

En lo primer any de plantat lo saúquer fora convenient á ser possible, regarlo durant l' estació calurosa á fi y efecte de que adquireixi sa vegetació mes forsa pera resistir en lo succesiú las sequedats del terreno.

Las labors que durant la vegetació del saúquer dehuen darse en lo terreno, se resumeixen á lleugueras cavadas ó estacadas pera mantenir lo estobat y exempt de tota vegetació d' herbas estranyas que sempra infestan la terra en perjudici de la plantació. Aquesta operació, per economia, pot limitarse tan sols al voltant dearbre, lo que no aconsellém per creurho una economia mal entesa que sempre ha de redundar en perjudici de la producció.

Los productos del saúquer de mes aplicació en las arts y en la medicina son sens dubte las flors y 'ls fruyts.

La recolecció de las flors se verifica durant lo mes de maig que aquestas se troban obertas y en estat d' esser cullidas.

Despres de disipada la rosada se tallan ab estisoras las quas ó pedúnculos de las flors que van depositantse en cistells á proposit pera transportarlas despres á asseçar al sol en canyisos. Aquestas flors blancas y un olor desagradable quan son frescas, se tornan groguencas á mida que van assecantse, adquirint cert olor aromátich degut á un oli essencial concret y no del tot desagradable.

En aquest estat se las destina al comers.

Los fruyts ó bayas se cullen despres d' haber adquirit lo color negre que es senyal de sa completa maduresa, se recullen igual que 'ls corymbos de flors pera destinarlos de tendre en tendre als usos que li son propis, ó bé assecarlos pera lliurarlos al comers.

Múltiples y variadas son las aplicacions del saúch, y coneguts los serveys que las diversas parts del arbre en la medicina y veterinaria s' usan pera curar distintas malalties.

L' escorsa te virtuts *hidragogas* administrada en pócima y en vi; las fullas s' emplean també desde temps inmemorial com á purgants assegurantse també que picadas ó xafadas y aplicadas topicament, serveixen pera curar morenas (hemorroides) y cremaduras.

Las flors son exitants, sudoríficas y antioftálmicas; y aplicadas exteriorment en fumigacions y locions baix lo concepte de resolutivas.

Las bayas serveixen pera preparar un extracte y un rob de propietats sudoríficas y lleugerament purgants empleat en medicina ab lo nom de *rob de saúch*, servint també pera l' obtenció d' alcohol y pera comunicar al vi un color mes pronunciat.

Pera colorar los vins s' emplean las bayas de saúch, qual such de color castany obscur, se torna roig vinós quan ha fermentat, y qual tò s' aviva ab l' alum ó ácit tartárich, á lo qual se denomina tintura de Fimes que s' obté barrejant 250 á 300 grams de bayas de saúch, de 30 á 60 de alum y 3,500 á 800 d' aygua, fent digerir la barreja que se somet després á la pressió.

Se suposa que las flors de saúch s' han empleat també pera comunicar al vi l' aroma peculiar dels vins vells ó rancis.

Per fi, segons menciona un autor, las fullas, la fusta y las mateixas flors s' utilisan en tintoreria y la médula ó cor del tronch té aixis mateix varias aplicacions en la fabricació de flors artificials, juguets y altres objectes.

Precis es donchs pagesos, donar mes importancia á una planta que tantas utilitats reporta, ab major motiu avuy que tanta diversitat de plagas assotan á nostra agricultura, d' entre las quals la mes ruinosa es la filoxera que aménasa acabar ab l' element principal de riquesa de nostre pays, si Deu nostre Senyor ab sa misericordia infinita no s' apiada de nosaltres.

RICART G. RIERA.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Crédit agrícola.—La Lliga de Contribuyents de Salamanca, com la de Málaga, han enviat á las Corts una exposició demanant siga lley en la present legislatura lo projecte que ha presentat lo govern sobre crédito agrícola, adicionant l' article 5 del article 1.er que enumera los instruments de credit y operacions que 's confeixen als Banchs agrícolas ab lo párrafo següent:

També podrán los Banchs agrícolas emetre *pagarés al portador* qual circulació tingui los limits de la provincia ahont l' establiment funcioni.

Erinosis.—Ha desaparegut a Reus la malaltia que patien les vinyas, coneguda per *erinosis*, gracias al ensoframent de que han sigut objecte 'ls ceps.

Don Anton Marcer y Morgades, director de nostre colega *El Vilafranquès*, morí la setmana passada en Vilafranca del Panadés.

Acompanyém a sa atribulada familia en lo just dol que la embarga per tan sensible pèrdua, aixís com també a la Redacció del setmanari vilafranquí.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Agramunt.—En aquesta comarca han causat molts danys los frets últims. Aixís mateix diuhen de Balaguer, Belianes y altres punts de la provincia de Lleyda.

Balaguer.—La fira que celebrá Balaguer lo diumenge passat estigué molt desanimada particularment en lo negoci de bestiar.

Cambrils.—La pedregada nos ha arrebatat la cullita del ví, sembrant la desolació en lo present y la miseria pera l' any vinent. Gracias que 'ls olivars presentan bon aspecte y ofereixen compensar un poch la pèrdua dels rahims.

Conca de Barberá.—La temperatura freda del diumenje y dilluns últims ha causat bastant de mal als brots dels ceps.

Gandesa.—Poch animada ha estat en Gandesa, la fira celebrada últimament.

Las transaccions foren bastant insignificants. A la vista de moviment tan escàs, alguns negociants en bestiar se retiraren de la plassa, sense intentar cap negoci.

Palamós.—Los fruyters que comensavan mostrarse ufanosos, haurán sufert bastant y los sembrats notarán aviat la sequetat, a

causa de la tramontanada que se deixá sentir lo dissapte passat, com si estiguessim al mitx del hivern.

Priorat.—Lo fret que s' ha deixat sentir aquestos últims dias ha fet molt mal á las vinyas del Priorat en especial á Cornudella, ahont se té per perduda la cullita.

Puigcerdá.—Blat, á 24 pessetas la carga.—Sègol, á 19.—Ordi, á 18.—Patatas á 9.—Moltó á 2 pessetas la carnicera.—Badella, á 1'25.—Bou, á 1.—Porch sech, á 2.—Llonganisa seca, de 4 á 6.

De regrés del Plá d'Urgell, passen tots los dias per nostra vila numerosos ramats, que venen á saborejar de nou las aromáticas herbas d' aquets Pirineus.

La vegetació, en general, com si volgués recuperar lo perdut y comensant á sentir la falta d' aygua.

Tarragona.—En lo mercat de Tarragona regna la mes completa paralisió y en lo port es poquíssim lo moviment que s' hi observa d' alguns dias á eixa part.

Tárrega.—Segons noticias, hi ha molta desanimació en lo país á causa de las dolentas que 's reben, referents al mal estat de la cullita, tant del Urgell com de la Segarra, d' ahont diuen que en la matinada del dia de Sant Isidro rebé gran perjudici la cullita del vi y també s' assegura que los sembrats y los oliverars, á causa de la baixa temperatura que s' experimentá.

Valls.—Vi negre, de la comarca, classe superior, de 23 á 24 pessetas carga.—Blanch, de 16 á 18.—Oli d' oliva, de 12 á 14 1/2 rals lo quartá.—Blat d' Aragó, de 14 á 15'50 pessetas quartera.—Ordi, de 7'75 á 8.—Fasols, de 14'50 á 17.—Fabolins, á 10.—Garrofas á 6'50 lo quintá.

Vilaller.—Segons noticias de la fira de Vilaller lo bestiar va esser com en la de Verdú, molt y barato, acudint escasos compradors, si bé no faltá la acostumada concurrencia.